

Iskola a határon
I. Neveléstudományi és Nevelés-lélektani Konferencia
Problémák a nevelésben, oktatásban

Absztraktfüzet

Eszterházy Károly Főiskola
Sárospataki Comenius Campus

Sárospatak, 2017. május 11.

Készült az Eszterházy Károly Egyetem Sárospataki Comenius
Campus támogatásával.

TARTALOMJEGYZÉK

DR. HOLLÓSI HAJNALKA – DR. VINCZE TAMÁS – KÖREI LÁSZLÓ	
VAN-E GYÓGYSZER A BIBLIOFÓBIÁRA?	5
ESZES BARBARA – DR. FURCSA LAURA	
A DISZKALKULIA MEGÍTÉLÉSE A GYAKORLÓ PEDAGÓGUSOK ÉS PEDAGÓGUSJELÖLTEK KÖRÉBEN	7
DR. FURCSA LAURA – ORBÁN ÁGNES	
ISKOLAKEZDÉSI DILEMMÁK SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ESETÉBEN – EGY AUTISTA IKERPÁR ESETTANULMÁNYA	9
GULYÁS ENIKŐ – KIS-TÓTH LAJOS	
KONSTRUKCIÓS FEJLESZTŐ E-BIBLIOTERÁPIA ALKALMAZÁSÁNAK LEHETŐSÉGE A KÖZOKTATÁSBAN.....	11
DR. HADNAGY JÓZSEF	
RENDSZERSZEMLELETŰ ÓVODAI, ISKOLAI SZOCIÁLIS SEGÍTÉS	12
KATHYNÉ MOGYORÓSSY ANITA	
A SZÜLŐK ÉS AZ ISKOLA KÖZÖTTI KAPCSOLATTARTÁS.....	14
KISNÉ DR. BERNHARDT RENÁTA – KRIEGEL ZSÓFIA	
ÉN, MINT TANÍTÓ – A TANÍTÓFOGALOMHOZ KAPCSOLÓDÓ HALLGATÓI NÉZETEK MOTÍVUMRENDSZERÉNEK FELTÁRÁSA	15
DR. KISSNÉ DR. GOMBOS KATALIN	
TUDATTALAN TANÁRI PÁLYAVÁLASZTÁS ÉS A KÖTÖDÉSI STÍLUS ÖSSZEFÜGGÉSE	16
LÁDINÉ SZABÓ TÜNDE	
TANKOCKA AZ OKTATÁSBAN	17
MIKÓ ATILÁNÉ	
AZ ÓVODA–ISKOLA-ÁTMENET MEGKÖNNYÍTÉSE: JÁTÉKOSÍTÁS AZ ALSÓ TAGOZATBAN –FÓKUSZBAN A STORYLINE MÓDSZER	19
NAGY ANNAMÁRIA	
A HARMONIKUS ÓVODA–ISKOLA-ÁTMENET KONCEPCIÓJA A VAJDASÁGBAN	21

NAGY JÚLIA	
DIGITAL NATIVES REVISITED	22
PACSUTA ISTVÁN	
AZ IFJÚSÁG HELYZETE – EGY IFJÚSÁGKUTATÁS EREDMÉNYEI.....	23
PATAKI NIKOLETT	
A MIGRÁNS HÁTTERŰ GYEREKEK OKTATÁSBA VALÓ BEILLESZTÉSÉNEK GYAKORLATI ASPEKTUSAI.....	24
PINCZÉSNÉ DR. PALÁSTHY ILDIKÓ PHD	
A MAGATARTÁSI PROBLÉMÁK ÉS A DRÁMAPEDAGÓGUSOK.....	26
DR. SINKA ANNAMÁRIA	
DIGITÁLIS PEDAGÓGIA A TUDOMÁNYTERÜLETEK HATÁRAIN	27
STEFÁN ILDIKÓ	
THE VERY HUNGRY CATERPILLAR – USING A PICTURE BOOK TO ENHANCE LITERACY AND VISUAL LITERACY THROUGH CREATIVE TECHNIQUES.....	29
TAPOTI ANTAL	
KÉT-KÉT, ELTÉRŐ MÓDSZERŰ, ELSŐ ÉS MÁSODIK OSZTÁLYOS MATEMATIKAI TANKÖNYV GEOMETRIAI FELADATAINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA	30
TOMORI TÍMEA	
AZ INFORMÁCIÓS MŰVELTSÉG FEJLESZTÉSÉNEK RELEVANCIÁJA A KÖZOKTATÁSBAN	32
VARGA PÁLNÉ	
TERMÉSZETTUDOMÁNYOS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE ÉS FENNTARTHATÓSÁGRA NEVELÉS ERDEI ISKOLAI PROGRAMMAL	33
DR. VARRÓ BERNADETT	
INNOVATÍV MÓDSZEREK AZ OKTATÁSBAN	35

**Van-e gyógyszer a bibliofóbiára?
(Középiskolás diákok olvasói attitűdjének
vizsgálatából levont következtetések)**

*Nyíregyházi Egyetem
hollosi.hajnalka@nye.hu – vincze.tamas@nye.hu –
politologus87@gmail.com*

Kultúrák konfrontációjának helyszínévé vált a jelenkori magyar iskola, amely részben a hagyományos könyves kultúra, részben a digitális kultúra eszközeivel végzi a digitális bennszülöttként jellemzett Z- és α-generáció ismereteinek gyarapítását és képességeinek fejlesztését. Mivel minden nemzedék kötelessége, hogy az elődei által felhalmozott kultúrjavakat áthagyományozza utódaira, nem mondhat le erről a feladatáról a mai magyar köznevelés sem, ám a digitális kultúra rohamos előretöréséből fakadó hagyományszakadás megnehezíti a könyves kultúra kódrendszerét „világmagyarázó eszközként” használó/ használható pedagógusok munkáját. Hogyan lehet az új generációk számára elérhetlenné vált tartalmakat és az azok megfejtéséhez szükséges kódrendszer használati szabályainak ismeretét vonzó és versenyképes „termékké” tenni a „szellemi szupermarketként” funkcionáló iskolában? Milyen új csomagolásban, milyen megfiatalított külsővel lehetne eladni ezt a klasszikus terméket, és vajon mennyire nyitott a vásárlói célközönség (azaz a Z- és α-generáció) a régi idők zamatát, ízeit hordozó „intellektuális áru” fogyasztására?

Vizsgálatunkban egy megyei jogú város (megyeszékhely) és egy kisváros középiskolás diáktársadalmából választott minta kérdőíves megszólításával kerestük a válaszokat az előbbieken ismertetett kérdésekre. A kérdőíves felmérés eredményeit középiskolai tanárokkal készült interjúk tanulságai árnyalták. Kutatásunkból

kiderült, hogy alig körvonalazhatóan kicsi felületen érintkezik egymással a könyves kultúra kódrendszerét célországként és egyben az odáig tartó utazás járműveként megjelölő tanárok és az ismeretszerzés, valamint a kikapcsolódás alkalmait, segédeszközeit egyaránt a digitális kultúra világában kereső diákok „kulturális eszközhasználata”. A lehangoló eredmények mellett az is világossá vált, hogy a fiatal generációk nem zárkoznak el teljesen a könyves kultúra gyorsabb interpretációs folyamatot ígérő, populárisabb regisztereinek megismerésétől, ha ezek bekerülnének a tantervi és a tanítási kánonba, vagy valamilyen olvasásnépszerűsítő kampány keretében találkoznának velük.

A diszkalkulia megítélése a gyakorló pedagógusok és pedagógusjelöltek körében

*Eszterházy Károly Egyetem, Jászberényi Campus
eszsesbarbara94@gmail.com, furcsa.laura@uni-eszterhazy.hu*

Kutatásunk a sajátos nevelési igény speciális területére, a diszkalkuliára irányult. Vizsgálatunkban azt néztük meg, hogy a tanító és óvodapedagógus szakos hallgatók, illetve a gyakorló pedagógusok mennyire ismerik, milyen véleménnyel és ismeretekkel állnak hozzá a diszkalkuliához. A diszkalkulia viszonylag kevésbé ismert jelenség, ennek következménye, hogy nehezebben ismerik fel a problémákat időben, így későn vagy egyáltalán nem kezdődik meg a speciális fejlesztés. Ilyen esetben a tanulónál számos negatív hatás figyelhető meg, például csökken az önbecsülése, magatartásproblémái jelentkezhettek, az iskolát és a tanulást szenvedésként éli meg. Az iskolai teljesítménye nem éri el azt a szintet, amire megfelelő fejlesztés mellett képes lenne, ennek következményei egész életére kihatnak.

Előadásunkban röviden bemutatjuk a diszkalkulia – mint számolási zavarként leírható izolált képességkiesés – definíciót, fontosabb jellemzőit, majd ismertetjük kérdőíves kutatásunk eredményeit (N=94). Vizsgálatunk során nappali tagozatos tanító és óvodapedagógus szakos hallgatókat, illetve már több éve dolgozó óvodapedagógusokat és tanítókat kérdeztünk meg arról, mennyire ismerik a diszkalkulia fogalmát, a diszkalkuliás gyermek jellemzőit, mit gondolnak kialakulásának okairól, diszkalkulia gyanúja esetén kihez fordulnak, illetve ismernek-e fejlesztési lehetőségeket. Likert-skála segítségével megvizsgáltuk, milyen a diszkalkuliához viszonyuló attitűdjük.

A pedagógus szakok képzési és kimeneti követelményei között már régen szerepel a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének specifikumai és az integrált és differenciált oktatás. A résztvevők

többsége (80%) jelezte, hogy találkozott tanulmányai során a diszkalkuliával, viszont meglepő, hogy közel 20% nemmel válaszolt. Viszonylag kevés kitöltő számolt be arról, hogy foglalkozott-e diszkalkuliás gyermekkel. Előadásunkban részletesen bemutatjuk, hogyan definiálták, milyen okokat adtak meg a megkérdezett személyek. Észrevehető, hogy a tanulmányok előrehaladtával és a tapasztalatok szerzésével bővült a diszkalkulia kezelésének módszertani eszköztára. Az attitűdvizsgálat eredménye pedig arra utal, hogy a pedagógusok még nem eléggé elfogadóak, nem minden pedagógus törekszik rá, hogy szorongásmentes, együttműködő tanulási környezetet teremtsen. Az eredmények alapján összességében elmondható, hogy sokszor a tapasztalt pedagógusok is bizonytalanok a diszkalkulia felismerésével kapcsolatban, a pedagógusjelölteknek pedig jelentős hiányosságaik vannak.

Iskolakezdési dilemmák sajátos nevelési igényű gyermekek esetében – egy autista ikerpár esettanulmánya

*Eszterházy Károly Egyetem, Jászberényi Campus
furcsa.laura@uni-eszterhazy.hu, agicka96@gmail.com*

Előadásunk témája az iskolakezdési nehézségek a sajátos nevelési igényű gyermekek szempontjából, azon belül az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek helyzete. Esettanulmányunk egy autista ikerpár sajátos helyzetét mutatja be. Kutatásunk kvalitatív esettanulmány, mivel olyan esetet mutat be, amelynek speciális sajátosságai vannak, viszont átfogó jellemzői vonatkoztathatók az iskolakezdés általános pedagógiai kérdéseire is. A választott kutatóeszköz az interjú, mivel ez tette lehetővé az esetben érintett szereplők tapasztalatainak, véleményének minél pontosabb megismerését és bemutatását.

A kutatás longitudinális, két időpontban, 2016 és 2017 áprilisában készítettünk interjúkat az ikerpár óvodapedagógusával és az édesanyjukkal. Az interjúk az autista jellegzetességekre, a fejlődés menetére, az autista gyermekeket nevelő családok nehézségeire és az iskolaérettségre vonatkoztak.

Az ikerpár két tagja egész más fejlettségi szinten áll, egyikőjükénél problémás az iskolaérettségi szint elérése is. Az iskolakezdést tovább nehezíti a testvéri viszony, rengeteg felmerülő dilemmát kell a szülőknek megoldaniuk az iskolakezdés időpontja és az intézményválasztás szempontjából is.

Előadásunk kitér az autista gyermekeket nevelő családok nehézségeire és lehetőségeire is. A fogyatékkal élő gyermek nevelésének gyakori következménye a család teljes életforma váltása. Ebben a családban is megfigyelhető, hogy a gondozásra, fejlesztésre, speciális szükségletekre fordított óriási mennyiségű idő és energia hogyan befolyásolja az egész család életét, jelen esetben ezek a terhek a két gyermek miatt duplán jelentkeznek. A fentiek következménye a családon belüli egyensúly felborulása, a szülői

szerepzavar kialakulása. Esettanulmányunk jól példázta, hogy az autista gyermeket nevelő családoknál a család működését elsősorban az határozza meg, hogy a szülők hogyan dolgozzák fel, hogyan állnak hozzá fogyatékkal élő gyermekükhöz. Jelen esetben a két szülő egészen különböző módon áll hozzá gyermekeihez.

Gyakori probléma az érintett családoknál az oktatás és a megfelelő oktatási intézményben való elhelyezés. Jelen esetben az óvodai ellátás megoldott, és hatalmas segítséget kapott a család az óvodától, hogy a funkcionális sérülést elszenvedett család ki tudjon alakítani egy működő életrendet és egyensúlyt. Az iskolakezdés ezt a kialakult egyensúlyt veszélyezteti, komplikált feladat megfelelő intézményt választani az ikerpár számára.

Konstrukciós fejlesztő e-biblioterápia alkalmazásának lehetősége a közoktatásban

*Eszterházy Károly Egyetem, Médiainformatika Intézet
gulyas.eniko@uni-eszterhazy.hu kis-toth.lajos@uni-eszterhazy.hu*

A fejlesztő biblioterápia gyökerei egészen az ókorig nyúlnak vissza (Bartos 1989, Jung 1991), tudatos módszerként történő alkalmazása azonban egészen a XX. századig váratott magára. A hosszú idő alatt a módszer az adott kor igényeinek megfelelően folyamatosan változott. A XXI. század újabb kihívások elé állította a társadalmat, és ezzel együtt a pedagógusszakmát is. Az IKT-eszközök használata és a digitális átállás (Kis-Tóth et al. 2016) megkerülhetetlenné vált, különösen a fiatalabb korosztállyal történő közös munka során, így az új igény és környezet egy továbbfejlesztett módszer, a fejlesztő e-biblioterápia létrehozását indukálta (Gulyás 2015), amely tableteket, interaktív táblát, valamint felhőtechnológiát használ.

Kisgyermekkorban kiemelt jelentőséggel bír a fiatalok finommotorikus képességének fejlesztése, valamint a térben manipulálható, fizikailag létrehozható alkotások készítése, így a fejlesztő e-biblioterápia újabb újítására van szükség a Lego eszközök bevonásával, az új módszer pedig a konstrukciós fejlesztő e-biblioterápia elnevezést kapta.

A hagyományos fejlesztő biblioterápiás foglalkozásokat különböző célok elérése érdekében szervezhetjük, úgymint a résztvevők megismertetése más konfliktuskezelési módszerekkel, az önismeret, az önértékelés, a kreativitás fejlesztése, a csoportközösség erősítése. A fejlesztő e-biblioterápiás foglalkozások során mindezen célokat tovább bővíthetjük az IKT-kompetencia erősítésével, a konstrukciós fejlesztő e-biblioterápiás foglalkozáson pedig további célként jelölhetjük meg a finommotorikus képességek játékos fejlesztését. Ezen komplex fejlesztési célok elérése érdekében tehát a konstrukciós fejlesztő e-biblioterápia sikeresen alkalmazható a hazai közoktatásban, kiemelten pedig az általános iskola alsó tagozatos diákjai körében.

Rendszerszemléletű óvodai, iskolai szociális segítség

*Eszterházy Károly Egyetem
hadnagy.jozsef@uni-eszterhazy.hu*

A posztmodern társadalom egyre több kihívás elé állítja tagjait. Az értékek pluralizálódása, a vonatkoztatási pontok sokszínűsége, a tudás, a tanulás fogalmának átalakulása nem könnyíti meg az egyén öndefinícióra irányuló törekvéseit. Az óvoda, az iskola szakembereinek, a pedagógusoknak fontos szerepük, hogy segítsék a diákokat abban, hogyan tájékozódjanak a világban, s hogyan váljanak képessé az aktuális kihívások megoldására, hogyan váljanak adaptívvá.

A hazánkban zajló gazdasági, társadalmi változások is felszínre hoztak olyan jelenségeket – társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése, halmozottan hátrányos helyzet, szegregátumok – amelyek az oktatási-nevelési intézmények falain belül speciális beavatkozásokat igényelnek a pedagógusoktól. Társszakmák jelennek meg az iskolában – iskolai pszichológus, iskolai gyermekvédelmi felelős - majd tűnnek el, akikkel együtt kellene dolgozni az óvópedagógusnak és az iskolában dolgozó pedagógusnak, hogy közösen segítsék a diákokat a megküzdésben, a beilleszkedésben, a konfliktusok kezelésében, abban, hogy lemorzsolódás nélkül, sikeresen tudják teljesíteni az adott oktatási-nevelési intézmény által támasztott elvárásokat.

Ebben az évben pilotprogram keretén belül óvodai, iskolai szociális segítség szolgáltatási rendszert vezettek be a pályázó intézményekben, majd 2018-tól ez a szolgáltatás kötelező lesz. Külső szolgáltatóként jelennek meg a szociális segítők – szociálpedagógusok, szociális munkások – az óvodában és az iskolában, s a segítői munkaformákhoz kapcsolódóan egyéni, csoportos és közösségi tevékenységeket szerveznek az adott intézményben. A család- és gyermekjóléti központok szakemberei

látják el a fenti feladatot, akik együttműködnek az adott intézmény szakembereivel.

Az előadás arról szól, hogy milyen szakmai tartalommal lehet megtölteni az óvodai, iskolai szociális segítséget, amelyről minden leendő szakembernek fontos tudni, aki érintett akár szolgáltatóként, akár a szolgáltatást igénybe vevőként. Másrészt érdemes előre felkészülni azokra a szakmai dilemmákra, amelyek megjelennek a szociális segítség kapcsán, hiszen a kötelező bevezetés után a kidolgozott protokollok alapján a rendszerszemléletnek megfelelően, a rendszer minden tagja részt vesz a munkában, s meghatározó lesz a szolgáltatás sikere tekintetében, hogy hogyan lesznek képesek együtt dolgozni a kliensek érdekében.

A szülők és az iskola közötti kapcsolattartás

Debreceni Református Hittudományi Egyetem
kathyne@gmail.com

A szülők és a pedagógusok együttműködése elengedhetetlen feltétele a gyermekek hatékony oktatásának, nevelésének. Egyértelmű eredmények támasztják alá, hogy a szülők bevonása pozitív hatást gyakorol a gyermekek tanulási motivációjára, jóllétére és a tanulási eredményeikre (Oostdam-Hooge, 2013). A szülőknek lenne igényük arra, hogy a nevelésben segítséget kapjanak, ezt igazolja a nyomtatott és online fórumok népszerűsége (Lannert, Szekszárdi, 2015).

Vizsgálatunkban a szülők és a pedagógusok kapcsolattartásának jellegzetességeit, mintázatait tártuk fel a szülői elégedettséggel való összefüggésben. A vizsgálatban közel 1500 szülő (többségében anya) vett rész, mindannyian 6–12 éves gyermekek szülei. Vizsgálati eszközök: saját összeállítású kérdőív és metaforaelemzés. Klaszteranalízis segítségével hét jól értelmezhető kapcsolattartási mintázatot sikerült azonosítani: távolságtartó, egysíkú, egyeztetett, spontán, rugalmas, formális, adaptív. Ezek közül a leggyakoribb kettő (egysíkú és formális) nem kedvez a problémamegoldásnak és a szülői elégedettségnek. Két mintázat (rugalmas és adaptív) bizonyult a legkielégítőbbnek és a leghatékonyabbnak. A kapott eredmények tükrében újra igazolódott az a tény, hogy a szülők és a pedagógusok kapcsolata korántsem felhőtlen, viszont elengedhetetlen, hogy munkálkodjunk a jobbra, működőképesebbé tételén. Ezek az eredmények fontos feladatokra hívják fel a figyelmet több síkon is: a szülő-pedagógus kapcsolattartás működőképes formáinak kidolgozására, a pedagógusképzés szerepére és feladataira, illetve a segítő szakemberek bevonásának szükségességére a szülő-pedagógus kapcsolat fejlesztése céljából, ami a gyermekek segítése, fejlesztése szempontjából is elengedhetetlen.

Én, mint tanító – a tanítófogalomhoz kapcsolódó hallgatói nézetek motívumrendszerének feltárása

*Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus
bernhardt.renata@uni-eszterhazy.hu, kriegelzs@gmail.com*

A tanító személyes és szakmai kompetenciája a neveléstudomány örökérvényű, prioritásértékű kérdése, ugyanakkor a sikeres tanítási-tanulási folyamat meghatározó eleme (Korthagen, 1988; Sallai, 1996; Falus, 2001). A pedagóguskompetencia az elmúlt néhány évben a hazai oktatáspolitikai, oktatásügyi központi témájává is vált (Kotschy, 2014), s vitathatatlan, hogy valamennyi pedagógusnak számos korszerű, variábilis metódussal kell rendelkeznie, melyek képessé teszik - a tradicionális kompetenciákon kívül - az újszerű helyzetek innovatív megoldására, továbbá segítik az állandó megújulásban is (European Commission, 2012).

Empirikus kutatásunk során kvalitatív módszert, metaforavizsgálatot és rajzelemzést alkalmaztunk. A kutatási eszközök választása során elsődleges szempont volt az önfeltárást, önreflexiót elősegítő adatgyűjtés igénye. Ennek érdekében a metaforaalkotás és rajzvizsgálat lehetővé teszi, hogy a tudattalanban rejlő élmények, tapasztalások, a nehezen megfogalmazható nézetek megközelíthetőbbé váljanak (Szivák, 2002). Vizsgálati mintánk intézményi szinten tekinthető reprezentatívnak, tekintve, hogy az Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campusának tanító szakos hallgatóit (n=33) elemezzük. Kutatásunk arra irányul, hogy feltárjuk a hallgatók tanító szerepére vonatkozó attitűdjét és nézetét, s ezáltal betekintést nyerjünk személyes értékorientációjukba, megismerjük az önmagukról alkotott képüket, önreflexiójukat. A vizsgálat során a kétféle módszer által nyert információkat összehasonlítjuk, s konceptuális tartományok létrehozásával kialakítjuk a tanítófogalom szerkezetét, elemezzük az önbevallással felfedezhető személyes és szakmai kompetencia jellemzőit, indikátorait.

Eredményeink alapján a metaforavizsgálatban plasztikusabban érzékelhető a pedagógus tervező/szervező/irányító szerepe, a tudás- és ismeretközvetítés motívuma, míg a rajzvizsgálat a személyes kompetencia jelentőségét ábrázolja dominánsan.

Tudattalan tanári pályaválasztás és a kötődési stílus összefüggése

*Eszterházy Károly Egyetem Sárospatak Campus
kissne.katalin@uni-eszterhazy.hu*

A vezetéslektan területén empirikusan bizonyították, hogy vannak szocializált és perszonalizált karizmatikus vezetők (Howel, 1988). A perszonalizált karizmatikus vezető nárcisztikus, a saját érdekei, saját hatalmának érvényesítése motiválja, a szocializált vezetőt altruisztikus törekvések jellemzik. Friedman (2003) Kohut (1971) szelfelméletéből kiindulva alakította ki a tanári szelfre vonatkozó bipoláris elméletét. Szerinte a tanári pálya iránti motiváció mögött a tisztelet és kontroll nárcisztikus szükséglete, és a tudás átadásának altruisztikus igénye jelenik meg. Véleményem szerint a tanár azon igényei, hogy szeressék, csodálják, vagy az, hogy ő adjon szeretetet, másnak a gondját viselje, az elsődleges kötődési kapcsolat megéléséből táplálkoznak (Acera és Akgun, 2010; Riley, 2009).

Feltételezem, hogy a nárcisztikus pályamotiváció mögött bizonytalan kötődési stílus áll, az altruisztikus tudattalan tanári pályamotivációra pedig inkább biztonságos kötődés jellemző. A nárcisztikus indíttatású pedagógusok azt kívánják, hogy tanulóik csodálják őket, felnézzenek rájuk, ezzel akarják pótolni a kora gyermekkorban elszenvedett visszautasítást. A biztonságos kötődésű tanár azt a szeretetet, megbecsülést, figyelmet, amit ő is kapott, szeretné továbbadni tanulóinak.

Vizsgálatomban N=444 fő vett részt, ebből N=233 pedagógus és N=75 gyógypedagógus hallgató és kontrollcsoportként közgazdaságtan hallgatók vettek részt. A kérdőív standardizált tesztekkel állt. A tudattalan tanári motiváció (PET) (Friedman, 2006). és felnőttkötődési stílus (RSQ) (Csóka és mtsi, 2007), tesztet használtam fel.

Az eredmények szerint a nárcisztikus pálya iránti motiváció leginkább a bizonytalan kötődési stílussal függ össze. Sokkal kevésbé választották a biztonságos stílusú pedagógusok és pedagógusjelöltek.

Tankocka az oktatásban

*Eszterházy Károly Egyetem Gyakorló Általános,
Közép-, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézet
ladine.szabo.tunde@uni-eszterhazy.hu*

Kivédeni ma már nem tudjuk az internet káros hatásait, de megpróbálhatjuk a helyes irányba terelni tanítványainkat. Pedagógusként egyre többször tapasztaljuk, hogy a túlzott digitális eszközhasználatnak köszönhetően egyre jobban kicsúszik kezünkől a gyermekek irányítása. A jól bevált, megszokott módszerekkel egyre nehezebb eredményt elérni náluk.

Sokat gondolkodtam, hogy mi lehet erre a problémára a megoldás. Mivel tudnám ösztönözni őket a tanulásra, érdekesebbé, színesebbé tenni a tanórákat?

Fontos, hogy olyan alkalmazásokat találjunk tanulóink számára, amelyekkel hasznosan töltik idejüket, felkeltik érdeklődésüket, hasznos információval szolgálnak.

Több ilyen alkalmazás létezik, ezekről sajnos csak keveset tudunk. Így van ez a LearningApps internetes oktatási segédeszköz esetében is, amely oktatási segédanyagok készítésére alkalmas webes felület. Interaktív és multimédiás oktatási segédanyagokat, „tankockákat” állíthatunk elő és változtathatunk meg az online platform segítségével.

Előadásomban e hasznos alkalmazás: a LearningApps bemutatására szeretnék vállalkozni.

1. A LearningApps rövid bemutatása

<https://learningapps.org/>

A LearningApps fejlesztői – kapcsolat a német fejlesztőkkel, magyarországi munkálatok, elérhetősége, használata tanulók és pedagógusok körében.

1.2. A Tankockakör

A felület magyar nyelvre fordítása, terjesztése a Tankockakör mesterpedagógusi tevékenységéhez kapcsolódik. A Tankockakör

egyik alapító tagjaként szeretném bemutatni céljainkat, törekvésünket, eddigi tevékenységünket, elért eredményeinket.

1.3. Magyar társoldalunk a kockalapok.hu bemutatása – a LearningApps társoldala

www.kockalapok.hu/

1.4. TankocKApocs – Innovatív pedagógusok facebook csoportja
A TankocKApocs tagjai lelkes innovatív pedagógusok, akik szívesen megosztják egymással a tapasztalataikat.

1.5. Miért jó döntés a LearningApps?

A választ arra szeretném megadni, hogy miért döntsünk a tankocka mellett.

1.6. Vélemények a tankockáról:

Kollégák, tanítványok, hallgatók és szülők körében összegyűjtött véleményekből szeretnék kiemelni egyet-kettőt.

1.7. Kinek és milyen formában ajánlott az oktatási segédeszköz használata?

Előadásom második részében a Tankocka készítésének rejtjelmeibe tekinthet be a kedves hallgatóság.

2. A tankockázás legfontosabb ismeretei

A LearningApps használata tankockák létrehozása, tárolása, nyilvánosságra hozása, alkalmazása

A tanulók munkájának nyomon követése a LearningAppsen belül.

Remélem, hogy kis ismertetőm után kedvet kaptak a tankockázáshoz. Jó tankockázást kíván a Tankockakör nevében:
Ládiné Szabó Tünde Julianna – tanító, gyógypedagógus, szakvezető, mesterpedagógus.

Az óvoda–iskola-átmenet megkönnyítése: Játékosítás az alsó tagozatban –fókuszban a Storyline módszer

*Eszterházy Károly Egyetem Gyakorló Általános,
Közép-, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézet
miko.attilane@uni-eszterhazy.hu*

Előadásomban a játékosítást, mint fogalmat, továbbá az alsó tagozatban megvalósítható játékosítás folyamatát szeretném bemutatni néhány konkrét példán keresztül a különböző tantárgyakra vonatkozólag. A prezentáció fókuszában egy új módszer, a Storyline áll.

Az óvoda–iskola-átmenet megkönnyítése minden kisgyermekkel foglalkozó pedagógus feladata. Különösen fontos a kisgyermek iskolakezdését minél zökkenőmentesebbé tenni. Ennek érdekében a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele elengedhetetlenül szükséges. Nemcsak az első osztályban, hanem az alsó tagozatban a játékok szervesen beépülnek a hétköznapi életbe. Különösen az első és a második évfolyamon a mindennapi munka része a játék. A tanítási órákon a különféle eszközök segítségével hozzuk közelebb a tananyagot a gyermekekhez, hogy az életkori sajátosságoknak legjobban megfelelő formában tudjuk az ismereteket közvetíteni. De nemcsak az első két évfolyamon szövi át a játék a mindennapokat. A felsőbb évfolyamokban tanulók is szívesen vesznek részt a különböző szerepjátékokban, a dramatikus játékokban és a színdarabokban is. Gyakran használunk olyan társasjátékot, melyet saját kezűleg készítünk az adott tananyagnak megfelelően.

Tanulóink egy csoportja művészeti képzésben vesz részt, drámajáték tagozaton. A gyerekek nagyon lelkesen készülnek hétről hétre, és közben észrevétlenül sajátítják el a színjátszás alapjait, de fejlődik beszédképességük, kreativitásuk és együttműködési készségük is.

Egy másik csoport a Storyline módszerrel ismerkedve egy kerettörténetbe helyezve sajátíthat el olyan gyakorlati ismereteket, amelyek a mindennapi életvitelhez elengedhetetlenül szükségesek. Ezáltal akár egy új világ tárulhat fel előttük vagy megismerkednek az őket körülvevő világgal attól függően, hogy mi a kerettörténet. A játék közben fejlődik problémamegoldó képességük, a csoportban kialakul a tolerancia, egymás véleménye elfogadásának képessége. Fejlődik a kommunikációs készségük, kreativitásuk kiteljesedhet. Az előadás során megismerkedhetünk ezzel a módszerrel és bepillantást nyerhetünk a kerettörténet módszer alkalmazásának lehetőségeibe.

A harmonikus óvoda–iskola-átmenet koncepciója a Vajdaságban

*Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus
annamari.nagy@hotmail.com*

Harmonikus személyiségfejlődés esetén a gyermekek a testi, lelki és szociális érettség együttes hatására 6-7 éves korukra elérik az iskolaérettséget. Annak ellenére, hogy az iskolaérettség kialakulása valójában egy természetes érési, fejlődési folyamat eredményének is tekinthető, az óvodáskor végére a gyermekeknek számtalan kompetenciaterülettel kell rendelkeznie, melyek hiányában a gyermekek már az iskolakezdés pillanatában hátránnyal indulnak (Mönks–Knoers 1993). Nemzetközi viszonylatban az iskolaérettség és iskolakezdés időpontja eltéréseket mutat, így például Németországban, Ausztriában és hazánkban 6, Svájcban 7 évesen kezdik az iskolát (Darvas-Horváth és mtsai, 2013). Napjainkban az egész Kárpát-medencében megfogalmazódott az igény az óvoda–iskola-átmenetet megkönnyítő programok és módszerek létrehozása iránt.

Kutatásomban a szerbiai Vajdaságban működő gyakorlatot vizsgálom, ahol a mai napig nagy a létszáma a magyar lakosoknak. Az óvodás korú gyermekek 9 hónappal az iskola megkezdése előtt egy komplex iskola-előkészítő programban vesznek részt az óvodai oktatás-nevelés keretein belül. Empirikus vizsgálatomban feltáró módszereket alkalmazok, a dokumentumelemzés és kikérdezés (félig-strukturált interjú) módszerével kívánom bemutatni, hogy az említett program mire irányul, milyen mértékben könnyíti meg az óvoda–iskola-átmenetet, biztosítja-e a holisztikus fejlesztést a gyermekek számára.

Digital natives revisited

*Budapesti Corvinus Egyetem
Társadalmi Kommunikáció Doktori Iskola
njuli85@hotmail.com*

At the turn of the Millennium, the idea of the different instructional needs of the youth who were socialized in an online, hypertextual media environment became well-known. Prensky's (2001) dichotomy of "digital natives" and "digital immigrants" suggested that those who started to use the internet at an older age think and learn differently than those who were born to be digital; and this difference cannot be eliminated, because the immigrants will always speak the language of the internet with an accent. This would also mean that teachers cannot be able to keep the pace with their students, thus they are hardly capable of facilitating their learning effectively.

Prensky's „classical” approach was criticized by many, presenting empirical evidence to confirm that age cannot be the single factor to determine one's digital competence or their attitudes toward ICT (e.g. Bullen, Morgan & Qayyum, 2011). Still, Prensky's views seem to strongly affect our thinking (Smith, 2012).

The aim of this pilot study was to examine how recent peer-reviewed journal articles represent the “digital native” – “digital immigrant” divide. Using “digital native” as keywords for the search in the EBSCO Discovery service (that allows searching in several scientific databases at the same time), the fifty “most relevant” peer-reviewed articles published since 2012 were chosen for content analysis.

Based on the results, a new hypothesis can be formed for further research: although Prensky's „classical” views are still frequently cited, a less age centric approach is more supported by empirical evidence.

Az ifjúság helyzete – egy ifjúságkutatás eredményei

*Eszterházy Károly Egyetem, GTK, Szociálpedagógia Tanszék
pacsuta.istvan@uni-eszterhazy.hu*

2016 őszén Eger városában egy számos kérdést felölelő ifjúságkutatást végeztünk. Az 500 fős mintát online lekérdezéssel kerestük meg. Olyan módon, hogy a nemi összetétel és a lakóhely (azaz egri, kollégista vagy bejáró) szempontjából kiegyenlített legyen a mintánk.

A kutatás mérőeszközéül szolgáló kérdőív kérdéseit több, nagyobb kérdés csoportra oszthatjuk. A szociodemográfiai adatok (pl.: nem, kor, szülők iskolai végzettsége, lakóhely, képzéstípus, anyagi helyzet megítélése) után a fiatalok szabadidővel kapcsolatos szokásait próbáltuk felderíteni. A mennyiségi, azaz mennyi szabadidővel rendelkeznek változók után azt vizsgáltuk, hogy a rendelkezésükre álló időt mivel töltik, és annak eltöltésében ki befolyásolja őket leginkább (pl.: szabadidő mennyisége hétköznap, szabadidő mennyisége hétvégén, preferált tevékenységek hétköznap, preferált tevékenységek hétvégén, ki „irányítja” a szabadidőt?, milyen tevékenység lehetőségeket hiányolnak).

A következő nagyobb dimenzió a jövővel kapcsolatos elképzeléseket volt hivatott felderíteni: általában a világról alkotott kép, a tervezett iskolai végzettség, hol képzelik el jövőjüket, terveznek-e külföldi munkavállalást/tanulmányokat. A kérdések között megtalálható a fiatalok értékrendjét vizsgáló kérdéssor is.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogy a különböző társadalmi problémákat általában hogyan értékelik a válaszadók és azok mennyire érintik őket. Ehhez kapcsolódóan néhány deviáns, vagy ahhoz közel álló viselkedésforma gyakoriságára is rákérdeztünk.

Végezetül korunk kihívásainak megfelelően a közösségi oldalakkal kapcsolatos vélekedéseket, szokásokat próbáltuk feltérképezni.

A migráns háttérű gyerekek oktatásba való beillesztésének gyakorlati aspektusai

*Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület
Pécsi Tudományegyetem, Szociálpszichológia Doktori Program
nikolett.pataki@yahoo.com*

Előadásomban a menedékkérő, kísérő nélküli kiskorúak közoktatásba történő integrációs lehetőségeit mutatom be. A téma aktualitását a folyamatosan változó mikro- és makrokörnyezeti adottságok, a jelenlegi migrációs folyamatok, illetve a technikai fejlődéssel való lépéstartás szükségessége adja.

Bevezetésként a különböző státusszal rendelkező, migráns háttérű gyerekek közoktatásba való bevonásának jogi háttérét járom körbe. A jelenlegi szabályozás szerint a migráns háttérű kiskorúakra ugyanazok a beiskolázási jogok és kötelezettségek vonatkoznak, mint magyar állampolgárságú társaikra.

A megfelelő jogi környezet szükséges, azonban nem elégséges feltétele a beiskolázásnak. Kielégítő infrastruktúra, segítség és támogatás nélkül mind a gyerekek, mind a pedagógusok kudarcként élhetik meg az új környezeti adottságokat, elvágva ezzel a további fejlődési és fejlesztési lehetőségeket.

A probléma kapcsán az elmúlt években számos vonatkozó projekt valósult meg, jelenleg is folyó kutatásunkban ezeknek a hatását, érvényesülését és fenntarthatóságát vizsgáljuk.

Speciális része a kérdésnek az átmenet segítése, a beiskolázást megelőző időszak, a motiváció felébresztése és fenntartása, valamint a különböző kompetenciák életkorhoz megfelelő közelítése. Erre az igényre válaszol a kísérő nélküli kiskorúakat célzó program, amelyet másfél éve végzünk több kollégával a fóti Károlyi István Gyermekotthon intézményében.

Vizsgálatunk tárgya a különböző oktatási háttérrel rendelkező fiatalok „iskolaérettsége” előmozdításának módszerei, felzárkóztatásuk segítése. Az oktatás-nevelés hatékonyságának

növelésére az ellátó helyen az iskola-előkészítő foglalkozásokon szociálpszichológiai és pedagógiai megközelítéssel speciális modulrendszert dolgoztunk ki. Az igényekre válaszolva, a korábbi gyakorlatok bevonásával, védett környezetben, kis csoportokban készítjük fel a fiatalokat az iskolarendszerbe való beilleszkedésre.

A mindennapi munka mellett a jelenlegi helyzetben megjelenő aktuális kihívásokra a további kutatási-fejlesztési irányokat is meghatározzuk.

Kulcsfogalmak: integráció, oktatási hozzáférés, beilleszkedés, interkulturális oktatás, jó gyakorlat, migráns háttérű fiatalok

A magatartási problémák és a drámapedagógusok

*Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet
palasthy.ildiko@drhe.hu*

Szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy egyre több BTM-es gyerekkel találkozunk az iskolákban. A kutatási tapasztalatok a mind korábbi prevenció fontosságát támasztják alá, így egyre nagyobb hangsúlyt kap az átlagtól eltérő, viselkedési és tanulási problémákkal küszködő gyermekek nevelése, fejlesztése, korrektív és adaptív ellátása. A segítségnyújtás egyik feltétele a pedagógusok szakmai-módszertani felkészültsége, a másik, ugyancsak jelentős aspektust a szakmai-emberi viszonyulásuk, attitűdjük adja.

Vizsgálatunkkal gyakorlatilag annak a kérdésnek eredtünk nyomába, hogy oktatásunk, pedagógusképzésünk milyen hatásfokú. Pontosabban: drámapedagógus szakirányú továbbképzésben részt vevő, tényleges iskolai múlttal és tapasztalattal rendelkező pedagógus kollégák milyen szemléletmódot hoztak magukkal, illetve egy szakvizsgás képzés során nyújtott korszerű ismeretrendszer és tananyagtartalom a speciális orientáció mellett hatással van-e a szakmai hozzáállásra is.

Egyrészt azt a feltevésünket kívántuk igazolni, hogy a drámapedagógus-jelöltek az egészséges gyermeki személyiségfejlődést megzavaró, akadályozó, károsító családi, iskolai, társadalmi rizikótényezők aspektusából elméleti szinten megfelelő tájékozottsággal, kellő felkészültséggel rendelkeznek. Másrészt azt feltételeztük, hogy az iskolai magatartási problémákhoz fűződő kognitív, affektív és konatív attitűdkomponensük alkalmasint disszonáns, a deklarált és kvázi viselkedéses megnyilvánulásuk nem teljesen esik egybe.

A DRHE Felnőttképzési Központjában viselkedéslistával, Super-és Chapman-teszttel végzett vizsgálataink eredményei feltevéseinket igazolták. Optimizmusra a drámapedagógusok sajátos értékhierarchiája és szeretetnyelve adhat okot.

Digitális pedagógia a tudományterületek határain **IKT-eszközök a motiváció szolgálatában**

Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus
sinka.annamaria@uni-eszterhazy.hu

Az előadás célja néhány olyan IKT-eszköz (szófelhő, QR-kód vadászat, digitális történetmesélés, online quiz) integrálási lehetőségének bemutatása, amely a különböző tudományterületek között - akár eltérő képzési szinteken átívelve - a tananyag mélyebb megértését, a diákok motivációjának elősegítését és megtartását segíti elő. A bemutatott IKT- eszközök az aktív tanulás lehetőségeit aknázzák ki a teremtő tevékenységek osztálytermi használatával.

A módszer hatékonysága abban rejlik, hogy segítségével az órai munka egyszeri, és pillanatnyi élménye egy olyan kreatív alkotói tevékenységbe ágyazódik be, ahol a személyes élmény közösségivé válhat, s jó alapot adhat az egyéni hang, vélemény, valamint a kritikai gondolkodás formálódásához. Mivel egyértelműen arról van szó, hogy a tananyag feldolgozásához valamiféle teremtő tevékenységet alkalmazunk, ennek előnyei a tanulói (esetenként a tanári) motivációs szint megváltozásában is nyomon követhetőek. A feladattal együtt járó újdonság, a cselekvésben rejlő öröm az intrinzik, más szóval önjutalmazó motiváció (Dörnyei 2005, Nikolov 2016) elérését eredményezhetik.

Az előadás második fele a digitális írástudás technikáját alkalmazó hallgatókkal készült online kérdőíves kutatás eredményeit összegzi. A kutatás célja az volt, hogy felmérje a hallgatók véleményét a módszer hatékonyságáról. Többek között arra is rákérdezett, hogy a létrejövő produktumot saját alkotásnak tekintik-e a hallgatók, örömet ad-e a létrehozása, azaz létrejöhet-e a motivációs szint megváltozása, s ezzel együtt mélyebbé válhat-e a tanulás, a megismerés folyamata. Több, a területen végzett kutatással összhangban (Dogan and Robin 2008, Abdolmanafi-Rokni and

Qarajeh 2014) az eredmények azt jelzik, hogy a sikeres tanuláshoz elengedhetetlen a résztvevők motiváltsága.

A kutatás legfontosabb eredményei között kiemelhető, hogy a megkérdezettek 80%-a véli úgy, hogy a digitális történetmesélés bátorítja a saját érzéseinek, véleményének kifejezését. Az a kérdés is felmerült, hogy a korábban említett előnyök mellett a digitális írástudás támogatásához hogyan járulhat hozzá az alkalmazott módszer. A létrejövő alkotás összeállításához ugyanis szükséges az IKT alkalmazásának általános készsége (Brown, Bryan és Brown 2005), de információs műveltség szükségeltetik az előállítás szinte minden egyes fázisához, s a közzététel (Moodle LMS) folyamatához is.

The Very Hungry Caterpillar – Using a picture book to enhance literacy and visual literacy through creative techniques

*Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus
stefan.ildiko@uni-eszterhazy.hu*

Though seeing a child touching a screen is becoming a more common sight than seeing a child holding a picture book, they still provide wonderful opportunities to help elementary school children to become literate and at the same time they offer a great opportunity for children to become visually literate. Most surveys emphasise that people who were read to regularly by their parents retain their reading habits as well as pass it on to their children. The possible solution to prevent further distortions to the following generations' reading habit is to introduce and use picture books as often as possible at school, in our case in the EFL lessons. As children are used to screen reading with vivid colours, eye-catching, moving images using picture books can be a good solution. If we can use a single book to cover several subject areas we have more chances to entice them towards reading "real books". The best thing is if we can add a three dimensional supplement to a book to engage them in the story and to encourage them to tell their own stories.

Két-két, eltérő módszerű, első és második osztályos matematikai tankönyv geometriai feladatainak összehasonlítása

*Baross Gábor Általános iskola
tapoti@freemail.hu*

A Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar hallgatójaként ezzel a kutatással vettem részt az OTDK-n 2017-ben.

A vizsgálatom célja, átfogó képet adni két mai 1-2. osztályos matematika tankönyv geometria tananyagának felépítéséről, a tananyag szerkesztéséről a kiemelt szempontok szerint.

A vizsgálatom tárgya: az OFI és Hajdu tankönyvcsaládok 1. és 2. osztályos matematika kötetei. A választási szempontom volt, hogy azonos időben megjelent eltérő tankönyveket vizsgáljak.

A vizsgálati szempontok kialakításához Dárdai (2002, 2014) és Köves (2012, 2014) munkáit vettem alapul.

A tartalomszervezést három fő kategóriában oldottam meg:

(1) A tananyag tartalmi elemei, strukturáltsága, amelyben kitértem: a) a tankönyvre jellemző a vertikális koherencia, az egymásra épülés feltételének teljesülése; b) a tankönyvre jellemző a horizontális koherencia; c) a tankönyvben jellemző a tantárgyakon belüli koncentráció.

(2) A problémamegoldás szintjei: a) a tankönyv megfelelő mennyiségű és minőségű feladatot biztosít a differenciálásra; b) a minimum, optimum, optimumot meghaladó követelmények megfelelő arányban jelennek-e meg a tankönyvben; c) a tankönyvre jellemző, hogy szem előtt tartja a felzárkóztatást, illetve a tehetség gondozást.

(3) A problémamegoldás segítése: a) tankönyvben a probléma megfogalmazása matematikailag és b) nyelvileg is egzakt; c) a tanulók előismereteinek, értelmi szintjének megfelelő.

A vizsgálat módszere: összehasonlító elemzés.

A geometria tanítása és azon belül a tengelyes tükrözés megismertetése és megtapasztaltatása fontos feladat, mivel fejleszti a képi gondolkodást, a térszemléletet. A tananyagot nem lehet csak tankönyv használatával megtanítani, de a tankönyv logikája alapján, annak használatával kell felépíteni. A tanulók korának megfelelő szöveggel, ábrával, a feladatok egymásra épülésével kell bevezetni az új ismereteket. A feladatok helyes arányú szintezése elengedhetetlen ahhoz, hogy a különböző képességű tanulók önmagukhoz képest megfelelően fejlődhessenek.

Kulcsszavak: síkgeometria, térgeometria, transzformációk

Az információs műveltség fejlesztésének relevanciája a közoktatásban

*Eszterházy Károly Egyetem, Neveléstudományi Doktori Iskola
tomori.timea@uni-eszterhazy.hu*

Előadásomban arra kívánom felhívni a figyelmet, hogy napjainkban az információs és tudásalapú társadalom gyors változásainak következtében már nem az információk hiánya, hanem mennyisége és sokfélesége okoz problémát. Az emberek jelentős többsége nem képes önállóan olyan releváns információhoz jutni az általa keresett témában, amelyek biztos forrásból származnak, ezért szükség van arra, hogy az ehhez szükséges kompetenciákat már az iskolában elsajátítsák. Az oktatás szemlélete és módszertana azonban elavult, ezért egyre nehezebben köti a diákokat az iskolába, és nem motiválja őket megfelelően a tanulásra. A modern társadalomban élő emberek boldogulásának egyik útja, ha olyan információsan művelt, alapvető kompetenciáikban megerősödött egyénekké válnak, akik képesek az információs zajban eligazodni. Ehhez hatékonyan kell bánniuk a különböző típusú üzenetekkel, tehát képesnek kell lenniük arra, hogy felismerjék a befolyásolás, a manipuláció, a meggyőzés különböző formáit és helyt adjanak a megbízható és értékes információknak.

Mindezt nem várhatjuk el, ha az oktatási rendszer, a pedagógustársadalom szemléletmódja, attitűdje és módszertani felkészültsége nem igazodik ehhez az információsan sokszínű világhoz. Ez még akkor is így van, ha az információk világában való eligazodásra nem könnyű motiválni a fiatalokat, de meg kell találnunk azokat a pontokat, amelyek egyszerre érdekesek a számukra a jelenben, és hosszú távú (most még kevésbé felismert) érdekeiket is szolgálják.

Természettudományos kompetenciák fejlesztése és fenntarthatóságra nevelés erdei iskolai programmal

*Eszterházy Károly Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola
akeragrav648@gmail.com*

A természettudományos tárgyak oktatásának válsága számos vitát, kutatást és publikációt indukált. Gyakorló pedagógusként tett megfigyeléseim alapján ennek egyik oka a diákok személyes tapasztalatainak, az önálló megfigyelések, kísérletezések alkalmazásának a hiánya. A felsorolt problémák egyik megoldási lehetősége a hazai szakirodalom alapján alátámasztva, az erdei iskolai programok alkalmazása a gyakorlatban.

Doktori iskolai kutatásomban az erdei iskola beillesztési lehetőségeit vizsgálom a kompetencia alapú oktatás keretei közé. Az előadás célja a kompetencia alapú oktatás lehetőségeinek, a környezeti kompetenciák, valamint a kooperatív tanulási módszerek megjelenésének vizsgálata egy konkrét köznevelési intézmény erdei iskolai programjában.

A kutatás során az általános iskolás korosztálynak készített, minősített erdei iskolai programok elemzését, összehasonlítását végzem, és megvizsgálom a program hatásait a tanulók környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenységére és kognitív fejlődésükre.

Az Eszterházy Károly Egyetem Gyakorló Iskolája 2006. óta szervez erdei iskolát tanulói számára. Programjukat az általános iskolai korosztály számára dolgozták ki és folyamatosan fejlesztik. Előadásomban az elemzés módszerét és eredményeit szeretném bemutatni. Az elemzés során megvizsgáltam a nevelési célok, tartalmi követelmények, pedagógiai célok, munkaformák és tanulási módszerek megjelenését az egyes évfolyamok programjaiban.

A négy program összefügg, a tanulók életkorának megfelelően fokozatosan bővülő ismeretanyagot tartalmaz. A modulok és a foglalkozások egymásra épülnek, tartalmilag összekapcsolódnak. Alkalmazásuk rugalmas, az adott osztály képességeihez, igényeihez

illeszthető. A célok megfogalmazásában, az alkalmazott pedagógiai módszerekben a fenntarthatóságra nevelés elvei figyelhetők meg. Az ismeretek elsajátításához a kooperatív tanulási technikák széles skáláját használták fel. A módszer más programok elkészítéséhez is javasolható, és beépítése az oktatási folyamatba szintén lehetséges. Ugyanakkor későbbi bővítésére javaslom az erdei iskolai tananyag kiegészítését olyan praktikus ismeretekkel, mint az erdei balesetek megelőzése, az erdőt károsító tevékenységek felismerése, megelőzése, táplálkozási lehetőségek az erdőben, mi a teendő veszélyes helyzetekben (fakitermelés, találkozás sebzett állatokkal, vadászat).

Innovatív szerepek az oktatásban

*Eszterházy Károly Egyetem Jászberényi Campus
varro.bernadett@uni-eszterhazy.hu*

A XXI. század elvárásaként fogalmazza meg az oktatással szemben a magas fokú munkavállalói kompetenciákkal rendelkező humán erőforrás képzését. A konstruktív életvezetésre való felkészítés, az egyre áttekinthetlenebb információáramlásnak a térbeli és időbeli kiszélesedése megköveteli az innovatív módszerek használatát, amelyek az alapvető ismeretek, készségek kialakítása mellett magas szintű gondolkodást, fejlett kommunikációs készségeket, a társas együttműködés normáit alakítják. A hagyományos módszerekkel szemben megfogalmazott kritika indukálja az útkeresést, presszionálja az innovatív módszerek alkalmazását.

A pedagógiai kutatások egyre nagyobb figyelmet fordítanak az innovatív pedagógiai módszerek, közöttük a kooperatív tanulás alkalmazásának vizsgálatára, de a hazai alkalmazás tapasztalatairól keveset hallunk.

A változás, a pedagógiai innováció kulcsszereplői a pedagógusok, akik rendelkeznek a személyes kompetenciafejlesztés és a szakmaiság magas szintű belső igényével. Ennek eredményeként a pedagógusok egy része örömmel támogatja az innovatív módszerek szükségességét, elismeri annak pozitív hatását, s a munkájuk során mielőbb gyakorlattá teszi azokat. De felmerül a kérdés, hogy miért nem alkalmazzák többen és többször azokat?

A vizsgálat rámutat arra, hogy a pedagógusok hogyan ítélik meg az általuk használt módszereket, mennyire érzik szükségességét a korszerű módszerek megismerésének, milyen segítséget kapnak az elsajátításhoz, mennyire felkészültek az alkalmazásukra?

Kulcsszavak: pedagógus szerepek, munkavállalói kompetenciák, innovatív módszerek